

Canal de la fàbrica de cal Tàpies

Navarcles

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: A la riba esquerra del riu Calders, a l'alçada del Llac de Navarcles.
Emplaçament Camí que puja per la riba esquerra del Llac de Navarcles, a uns 600 metres.

Coordenades:

Latitud: 41.76116
Longitud: 1.91246
UTM Est (X): 409596
UTM Nord (Y): 4623830

Classificació

Número de fitxa 08140 - 26
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Navarcles
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dv., 30/05/2008 - 02:00

Descripció

Canal de l'antiga fàbrica de cal Tàpies (actualment ensorrada) que avui s'utilitza per captar i conduir les aigües del riu Calders cap a la planta potabilitzadora de Navarcles. La resclosa està situada aigües avall de

l'antic molí polvorer, en un meandre del riu Calders. És de formigó i té una forma lleugerament el·líptica. Una sola comporta (amb un mecanisme totalment modern) dóna pas a l'aigua del canal. El canal és estret (al principi de poc més d'un metre) i discorre paral·lel al marge esquerre del riu Calders i del Llac a través d'un recorregut d'un km aproximadament. En alguns trams és cobert. A la part final, abans d'arribar al punt on hi havia la fàbrica, la canalització subterrània condueix les aigües cap a la planta potabilitzadora, situada al principi del Regadiu Vell.

Història

La família Tàpies era de Navarcles i s'havia enriquit fent de paraires en el segle XVIII. La primera notícia de l'aprofitament de les aigües del riu Calders data de l'any 1806, quan l'amo del mas Escaiola cedia a uns comerciants de Manresa un tros de terra per a una fàbrica de cotó. El 1820 s'intentà de nou però el projecte no va reeixir. Ja a principis de segle XIX es va produir un conflicte per l'aigua del Calders quan l'Ajuntament va enviar a Madrid un representant (probablement un Tàpies) per adquirir els drets sobre el riu i aquest els va registrar com a particular al seu nom. L'Ajuntament volia l'aigua per regar els horts de Santa Margarida, mentre que els Tàpies la volien per la fàbrica. El contenciós va arribar a la justícia, que va fallar a favor dels Tàpies, els quals començaren la construcció del canal. El 1843 la fàbrica no estava construïda, però el canal sí, i els veïns el boicotejaven desviant l'aigua per regar. El 1889 Sebastià, un hereu dels Tàpies que tenia una part del Molí d'en Serra, demanava permís per construir la fàbrica. La va aixecar amb penes i treballs degut a dificultats financeres i el 1902 la va haver de vendre a Joan Esquiús, manyà de Manresa, que ja havia comprat el molí d'en Serra i la Pólvora. La fàbrica fou arrendada a Josep Raventós, que la va fer funcionar fins al 1971. Joan Esquiús va vendre la fàbrica a Hijos de Antonio Gimferrer de Calaf i Barcelona. El 1972 la comprà Ricardo Oliva, comerciant de Manresa, i després passà a Adrià Passarell. En aquests anys la fàbrica va ser enderrocada. Posteriorment, el propietari va arribar a un acord amb l'Ajuntament i va cedir la "Platja de Navarcles" i el canal de la fàbrica en compensació per la urbanització que havia fet sense les cessions corresponents. Actualment el canal s'utilitza per portar aigua a la planta potabilitzadora construïda just després, prop d'on hi havia hagut la fàbrica. La resclosa va ser construïda de nou a principis del segle XX, junt amb la de la central hidroelèctrica de la Pólvora. Antigament el canal s'utilitzava també per regar alguns horts de la zona.

Bibliografia

- FERRER, Llorenç (1988). "Navarcles". Història del Bages, vol. 2. Ed. Parcir. Manresa. P. 145.
- FERRER, Llorenç (1988-1990). "Fàbriques de Navarcles (II)". Col·leccionable d'història a A més a més: revista de Navarcles.
- FERRER, Llorenç (1994). Les fàbriques de riu de Navarcles. Centre d'Estudis del Bages, "Quaderns", núm. 7. Manresa. P. 43-47.
- FERRER, Llorenç; FERNÁNDEZ (1998), Joan A. Navarcles. Història en imatges. 1900-1979. Angle Editorial, Manresa. P.41-42, 49.

